

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

Brand i varuhuset X tisdag den xx-xx-xx.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

AA och BB, Polisens tekniska rotel, och Leif Ehrngren, brandförsvaret.

HÄNDELSEN

Omedelbart före kl 14.00 den xx-xx-xx inkommer telefonlarm om brand på varuhuset X i X-stad. Besked till larmade stationer är "fullt utvecklad brand på kosmetikavdelning i gatuplan". Till platsen larmas 3 fullbemannade stationer samt 2 befälsbilar vilket tillsammans gör 11 fordon och drygt 30 brandmän. Vid framkomsten konstateras att det brinner med kraftiga lågor vid kassadisen och intilliggande varumontrar. Branden hölls nere och begränsades av redan öppna sprinklerhuvuden. Efter rökdykarinsats mot dolda utrymmen som exempelvis bakom hyllsystem och under kassadisen kan branden släckas med relativt små vattenmängder. Branden har anlagts av en man som kommer in i varuhuset och på golvet häller ut ungefär 27 liter motorbensin som han antänder med en tändare. Bensinen har han transporterat i en svart sopsäck efter inköp i en bensinstation vid X-gatan.

Vid undersökningen konstateras att branden spridit sig bakom vägghyllorna och brutit igenom hyllryggen cirka 12 meter från tändplatsen. Då branden bryter igenom hyllsektionen påverkas ett färre antal sprejburkar (aerosoler) som hittas 5-6 meter bort från hyllan. Mätningar visar att golvet faller 5 cm på tidigare angivna 12 m från antändningsplats till platser där branden bryter igenom hyllsystemet. Förmodligen har också sprinklervattnet hjälpt till att flytta branden genom att bensinen flyter ovanpå vattnet.

OBJEKTET

Varuhus och hotell. Byggt på 1910-talet. Större ombyggnad i mitten av 90-talet. Nio våningar ovan mark samt två våningar under mark. Ansluter mot annan byggnad vid passage under gatan, brandtekniskt avskilt med brandskjutport i brandteknisk klass A 60. Ljussård i mitten av byggnaden med särskild brandventilation medelst 3 brandgasfläktar som ska starta när två rökdetektorer är aktiverade i varuhuset. På de fyra översta våningsplanen är hotellverksamheten lokaliserad. Hela byggnaden är försedd med automatisk vattensprinkler.

BRANDLARM OCH SPRINKLER

En halv minut efter telefonlarmet kommer det första automatiska brandlarmet från objektet. Brandens intensitet och snabba förlopp kan utlösas ur varuhusets drift dator enligt följande:

- Larm från första rökdetektor 13:58:40, därefter löser ytterligare 23 st rökdetektorer inom loppet av 47 sekunder.

- Larm från sprinklerventilen registreras 13:59:28, med tanke på den automatiska fördröjning som ligger i en sprinklerlarmventil bör detta betyda att första rökdetektor och första sprinklerhuvud har aktiverats ungefär samtidigt. Totalt har 9 sprinklerhuvuden löst ut.

Nio minuter efter att det automatiska brandlarmet har kommit från varuhuset får brandförsvaret larm från hotellet i samma byggnad. Larmet kommer från ett av rummen och senare även från andra delar av hotellet. Vid kontroll av rör- och kakelgenomföringar konstaterades brister beträffande brandtätningar mellan ljusgården och hotellkorridor samt mellan hotellkorridor och hotellrum.

BRANDVENTILATION

Som tidigare omtalats är det meningen att brandventilationen ska

starta automatiskt när två rökdetektorer aktiverats. Brandventilationen fick startas manuellt. Manöverreglagen till fläktarna var i frånslaget läge. En försening och därmed en onödig rökspridning är helt klart följden av att reglagen inte stod på "automatik".

HISSAR

Vid brandlarm i varuhuset ska hissarna gå till bottenvåningen och dörrarna öppnas och stå kvar i öppet läge. Kontroll av att hissarna är tomma kan då mycket lätt göras. Eftersom hissarna vetter mot varuhuset på samtliga våningsplan så är risken för rökspridning via hisschakt i detta fall inget problem. Hissdörrarna var vid kontroll av rökdykare stängda. En fastighetsskötare fick påklädd luftapparat hjälpa till att öppna hissdörrarna. En åtgärd som tog tid och kräver extra personal. Detta var en nödvändig åtgärd med tanke på att det samtidigt rapporterats om ett antal saknade personer från återsamlingsplats.

UTRYMNING

Två personer som befinner sig i kosmetikavdelningens inre delar och är instängda av branden vilket tvingar dem att forcera ett kraftigt skyltfönster som har måtten 3x4m(hxb). En av personerna erhåller skärsår och armbrott. Lyckligtvis denna gång är skyltfönstret i gatuplan. Varuhusets säkerhetschef upptäcker branden mycket tidigt men konstaterar ändå att det inte går att göra en släckinsats med brandsläckare. Han beger sig då omgående till vaktcentralen och utlöser det förinspelade utrymningsmeddelandet. Enligt vad som är känt för närvarande har utrymningen fungerat bra. Rapporter om ett par saknade personer skapade under en kort tid en viss oro och förvirring. De saknade personerna kom sedermera tillrätta.

SLUTSATS

Detta är en typ av brand som vi har svårt att skydda oss mot och som bygglagstiftningen inte tar hänsyn till. Men vi bör kanske tänka oss det mest otänkbara. Klart är att ägare och innehavare är skyldiga att ha kunskap om sitt byggnadstekniska brandskydd. De brandtekniska och byggnadstekniska installationerna skall regelbundet provas och kontrolleras. De nya funktionsanpassade lösningar som arbetas fram får inte bli för komplicerade.